

ovog izdavanja na svom početku? Jednu želju izričem: Naprijed!

J. K.

JEAN DANIELOU: Vjera kroz vjekove i čovjek današnjice, prijevod, Zagreb 1969. Izdalo Hrvatsko književno društvo sv. Cirila i Metoda, »Novi vidici« br. 4, str. 7-86.

Suvremeni tehnozirani svijet postavlja pitanje vjere u Boga i to dvostrukim načinom: ima li vjera uopće smisla i doživljavanje vjere i obnove u njoj. To je pitanje humanizma s Bogom ili bez Boga, bez Krista, koji se objavio? Znanost, ali prava znanost - ne scijentizam - govori za Boga. Bog ne postoji, ako je svijet apsurdan, Sartreova je misao. No znanost otkriva da svijet nije apsurdan! Svijet je inteligentno oblikovan, pa dolazi do izražaja Teilhardova: »Čovjek će toliko više osjećati potrebu klanjanja Bogu, koliko bude više čovjek!« Pitanje naše slobode ne može biti pitanje slobode bez Boga, ikako hoće ateistički humanizam. To bi nam se moglo sa znanošću bez Boga užasno osvetiti. U atomskom smo vremenu. Potrebna je kooperacija ljudske i božanske slobode kao imperativa viših vrijednosti. To kršćanstvo mora naglasiti. Opasna je zabluda unutar kršćanstva koja naglašuje samo »meduljudske odnose«. Kršćanstvo treba naglašavati Krista s čitavom njegovom istinom Evanđelja! Kršćani - osobito teolozi - koji ne misle tako izlažu kršćanstvo velikoj opasnosti. Horizontalizam i sekularizam mogu donijeti i neželjene rezultate.

Mi moramo govoriti ljudima o Bogu i to ljudima svog vremena i na njihov način shvaćanja. Svi smo manjkavi, ali u našem životu postoji ljestvica vrednota za koju čovjek uviđa da ne ovisi o njemu, iako neki stvaraju svoju ljestvicu vrednota (Sartre). Dobro i istina dani su mi da ih prihvatim, ali ne u egoizmu, već u valjanom odnosu prema Bogu i bližnjemu. To uključuje religioznu dimenziju bez koje civilizacija našeg svijeta može otići u besmisao, propast.

U odnosu prema Bogu postoji odnos religije i objave. Religija je prirodna povezanost čovjeka i Boga. Bog je govorio ruralnom čovjeku (primitivcu) kroz prirodu. Čovjek je po svojoj prirodi klanjaoc Bogu. Dakako da je u takvim oblicima

klanjanja moglo biti i zabluda. No objava, kršćanska vjera, upravo je zato u svoje vrijeme dana čovjeku da može pročitati ono nedostavno iz religije i prići k objavljenoj Istini! Kršćanstvo je bila dužnost a i sada je - pročitati poganstvo, prirodnu religiju, a pri tom ostvariti ono pozitivno. Svijet, koji je hijerofanija, ostaje takav u svojoj biti. To znanost neće uništiti uza sva svoja otkrivanja. Kršćani postaju pogani, a trebalo bi biti da su preobraženi pogani. U današnjem zbivanju u Crkvi trebala bi »elita kršćana«, učiniti preobražaj, ali ne samo za sebe, već za čitav kršćanski svijet, jer »priznajem da me Crkva koja bi se sastojala od samih generala ne interesira!« (45) Svi su dužni u preobrazbi svijeta i kršćana početi od istine Bogočovjeka, Krista i njegove nauke i to zamahom razuma i srca, a ne sentimentalnosti... Čovjek urbane civilizacije mora nastojati vidjeti ono pozitivno u ruralnoj civilizaciji, ponijeti to i preobraziti istinom Objave, a ne vraćati se k njoj kao osnovi i iskrivljivati i ono kršćansko!

Daniélou osjeća teškoće koje se javljaju u Crkvi a povezane su s novim razvojem poslije Koncila. Stoga upozorava: ne treba se bojati znanstvenog napretka u religioznim, teološkim i egzegetskim pitanjima. To će nam donijeti istinu. No ne treba se svemu nesigurnom diviti i to glorificirati. Trebamo pristupiti svim istinama kršćanske vjere znajući da je »predmet naše vjere Božji plan ljubavi prema nama!« (63)

Kad se služimo s »Formgeschichte« Bultmannove škole, trebamo to na laku ruku prihvaćati »sve nove dobro razumjeti i biti opretni i ne rezultate«. Mnogo se toga daje objasniti u Evanđeljima što se želi odbaciti i tumačiti kao »književne klišeje«.

Potrebno je razlikovati sintezu stalnosti i istraživanja - istine i njezinog tumačenja. Treba manje suziti. Moramo otkriti u čovjeku religioznu dimenziju. To je pitanje današnjice i sutrašnjice čovječanstva. I ne trebamo u tome biti defetisti! Ne smijemo se pokloniti infantilizmu smješkanja nekih kršćana, pa čak i svećenika, na Ispovijesti vjere Pavla VI.

J. Kribl